

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Deres ref.
17/2680

Vår ref.
17/00094

Dato
27.06.2017

Høring - Tiltak for bedre koordinering mv. ved planlegging og utførelse av ledningsarbeider i veggrunn, forslag til endringer i vegloven og ledningsforskriften

Ansvarlig myndighet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet,
Samferdselsdepartementet og Olje- og energidepartementet
Regelrådets vurdering: **Gul: Utredningen har svakheter**

Regelrådet skal granske utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivet. Regelrådets rolle er å ta stilling til om konsekvensutredningene tilfredsstillende de kravene som utredningsinstruksen stiller, og om konsekvensene for næringslivet har blitt tilstrekkelig kartlagt. Regelrådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Regelrådets konklusjon om forslaget

Regelrådets vurdering er at konsekvensutredningen delvis tilfredsstillende de kravene i utredningsinstruksen punktene 2-1, jf. pkt. 2-2.

Regelrådet vil imidlertid understreke at i forslag til endringer som medfører økonomiske konsekvenser for næringslivet skal virkningene beregnes der det er mulig. I dette forslaget er konsekvensene relativt enkle å verdsette, og det burde vært gjort. Videre burde forutsetninger for at dette skal bli vellykket, være adressert i notatet. Dette er særlig viktig når forslaget inneholder skjønnsmessige bestemmelser som vektning av ulike interesser.

1. Beskrivelse av forslaget og dets formål

Høringsnotatet er basert på en utredning fra en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunesektorens organisasjon. I tillegg har NVE, Statens Kartverk og Vegdirektoratet deltatt i arbeidet.

Bakgrunnen for forslaget er angitt som et behov for å øke samspillet mellom myndighetene, bransjene og aktørene for å utnytte knappe arealer i veggrunnen best mulig, samtidig som hensynet til fremkommelighet på en trygg måte ivaretas. Det fremgår videre at målsettingene er å effektivisere planlegging og utførelse av gravearbeider, gjøre det enklere og mer attraktivt å benytte felles fremføringsveier, samt redusere kostnader og konflikter.

Forslaget omfatter endringer i vegloven og ledningsforskriften.

Forslaget er:

- Regelendringer som tydeliggjør at ledningsinteressen skal vektlegges mer likeverdig med veginteressen i forbindelse med ledningstiltak.
- Uttømmende regler om kostnadsdekning ved vegmyndighetens saksbehandling og kontroll av søknader om ledningsarbeid. Kostnadsdekningen for vegmyndighetene skal være etter selvkostprinsippet.
- Regelfeste prinsippet om at ledningseier har ansvar for å sørge for full istandsetting av vegen etter ledningsarbeid.
- Stadfeste prinsippet om flytteplikt for egen kostnad for ledningseier, men begrensninger og presiseringer i innholdet i flytteplikten.
- Minimumskrav til gravedybder.
- Mindre presiseringer i reglene om trekkør.

2. Departementets vurdering av konsekvensene for næringslivet

Departementet behandler de økonomiske og administrative konsekvensene punktvis til de enkelte forslagene i notatets kapittel 9. Departementet antar at de foreslåtte endringene når det gjelder rett til å legge ledninger i vei ikke vil føre til færre tillatelser, eller flere klager. Tilsvarende vurderes det at endringene i reglene om trekkør ikke vil medføre økte kostnader for ledningseierne.

Departementet mener at de nye reglene til overdekningskrav, vil medføre økt forutsigbarhet og dermed lavere kostnader for ledningseiere ved bygging av nye ledningsanlegg. Endringene i reglene om flytteplikt forutsettes å føre til økt forutsigbarhet for ledningseier, med hensyn til hvilke kostnader de må påregne å dekke ved flytting av vei.

De nye reglene om kostnadsdekning som blant annet muliggjør nasjonale regler for gebyr ved behandling av saker uavhengig av om det er kommunale, fylkes- eller riksveier, ledningen skal legges i – vil føre til gebyr i flere saker men økt forutsigbarhet for ledningseierne, ifølge departementet. I dag er det store variasjoner i gebyrstørrelsen mellom kommunene.

Forslaget om regelendringer når det gjelder istandsetting og garantistillelse, vil ikke medføre økte kostnader for ledningseierne etter departementets oppfatning.

3. Hvorfor Regelrådet prioriterer å uttale seg i denne høringen

Godt utbygd og stabil infrastruktur er viktige forutsetninger for hele næringslivet. Det er samtidig viktig at det er en fornuftig fordeling av kostnader mellom de som eier veggrunn og ledningseierne. Regelrådets oppgave er å vurdere om konsekvensene for næringslivet er tilstrekkelig utredet.

4. Regelrådets vurdering av om utredningen oppfyller kravene i utredningsinstruksen

Utredningsinstruksens punkt 2-1 angir hvilke minimumskrav som skal stilles til utredningen. Disse seks spørsmålene skal alltid besvares i enhver utredning.

4.1 Er minimumskravene til innhold i beslutningsgrunnlag oppfylt jf. utredningsinstruksen 2-1?

4.1.1 Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

Det fremgår ingen konkret beskrivelse av hvilket problem forslaget skal bedre, men det fremgår hvilket formål som skal oppnås. Forslaget skal blant annet bidra til å redusere konfliktnivå mellom vegeiere og ledningseiere. Forslaget er et resultat av ønske om endring i regelverket fra ledningseierne.

4.1.2 Hvilke tiltak er relevante?

Notatet beskriver utfordringene ved gjeldene rett (nullalternativet) og alternative tiltak er drøftet på en tilfredsstillende måte.

4.1.3 Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Tiltakene reiser ingen slike prinsipielle spørsmål som utredningsinstruksen legger i begrepet.

4.1.4 Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt?

Konsekvensene av ulike tiltak er beskrevet kvalitativt. Flere av konsekvensene kunne imidlertid relativt enkelt vært verdsatt og tallfestet. Regelrådet er av den oppfatning at utredningen ville vært styrket dersom arbeidsgruppen hadde foretatt verdsetting av ulike tiltak, både de positive og negative konsekvensene.

4.1.5 Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

De foreslåtte tiltakene er begrunnet ut fra hvilke interesser som skal ivaretas, og hva som gir best fordeling av ansvar og kostnader mellom aktørene. Som nevnt over er det ikke foretatt noen verdsetting av positive og negative konsekvenser, slik at begrunnelsen ikke er knyttet til det rimeligste alternativet.

Regelrådet mener at begrunnelsen for de anbefalte tiltakene, under tvil, er tilfredsstillende. I denne vurderingen er det lagt vekt på målsettingen med forslaget som er å redusere konfliktnivået mellom aktørene, forenkle og effektivisere planarbeidet.

4.1.6 Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Det er ikke beskrevet forutsetninger for en vellykket gjennomføring. Regelrådet mener at forutsetninger for en vellykket gjennomføring burde vært særskilt adressert, i lys av formålet med reglene som blant annet er å dempe konfliktnivået mellom aktørene. Flere av regelforslagene innebærer at det skal foretas en vekting av interesser. Det innebærer en stor grad av skjønnsutøvelse, og et mulig tiltak som kunne vært foreslått er at det utformes en felles veileder for skjønnsutøvelsen.

4.2 Er utredningens omfang og grundighet tilpasset tiltakets virkninger jf. utredningsinstruksen 2-2?

Forslaget har direkte konsekvenser for en begrenset del av næringslivet, men indirekte omfatter det langt flere. Regelrådet legger til grunn at det er tilstrekkelig med en utfyllende besvarelse av minimumsspørsmålene i utredningsinstruksens pkt. 2-1. Regelrådet finner at utredningen til dels besvarer minimumsspørsmålene, men i lys av at forslaget får konsekvenser for næringslivet, burde tiltakene vært verdsatt og tallfestet. Videre burde forutsetninger for en vellykket gjennomføring, vært adressert i forslaget.

4.3 Er tidlig involvering gjennomført dersom hensiktsmessig, jf. utredningsinstruksen 3-1?

Det fremgår av høringsnotatet at innspill fra ledningseiere og veimyndighetene er en del av bakgrunnen for nedsettelse av arbeidsgruppen og utforming av dette forslaget. Videre er arbeidsgruppen bredt sammensatt og Regelrådet legger til grunn at kravet til tidlig involvering er ivarettatt.

4.4 Er høringsforslaget forelagt for Regelrådet, jf. utredningsinstruksen 4-3?

Høringsforslaget er ikke forelagt Regelrådet. Regelrådet viser til utredningsinstruksen punkt 4-3 som bestemmer at saker med relevans for næringslivet, skal forelegges Regelrådet.

5 Særskilt vurdering om hensynet til små virksomheter

Forslaget behandler ikke konsekvensene for de små bedriftene særskilt, men Regelrådet finner ikke grunn til å kritisere arbeidsgruppen for dette da det ikke antas å være små virksomheter som direkte berøres av forslaget.

6 Er det nye eller endrede regelverket utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet mener at hvorvidt man oppnår målene til relativt sett lavest kostnad for næringslivet, avhenger av hvordan praktiseringen av de skjønsmessige bestemmelsene blir. Regelrådet er av den oppfatning at det er svært positivt at forslaget innebærer viktige presiseringer og regler som innebærer økt forutsigbarhet for ledningseierne.

7 Samlet vurdering

Forslaget er gjennomgående oversiktlig og godt strukturert. Regelrådet vil understreke at det er svært positivt at de ulike aktørenes interesser fremkommer klart innledningsvis, og at begrunnelsene ellers i forslaget relateres til disse.

Regelrådet vil imidlertid understreke at forslag til endringer som medfører økonomiske konsekvenser for næringslivet skal beregnes der det er mulig. I dette forslaget er konsekvensene relativt enkle å verdsette, og det burde vært gjort. Videre burde forutsetninger for at dette skal bli vellykket, være adressert i notatet. Dette er særlig viktig når forslaget inneholder så vidt skjønsmessige bestemmelser som dette.

Med hilsen

Sandra Riise
Leder
Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer